

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

15. prosince 2022*

„Řízení o předběžné otázce – Společná zahraniční a bezpečnostní politika – Nařízení (ES) č. 1210/2003 – Zvláštní omezení hospodářských a finančních vztahů s Irákem – Článek 4 – Zmrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů ve vlastnictví osob a subjektů spojených s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna – Článek 6 – Převod na nástupnické struktury Fondu rozvoje pro Irák – Vlastnictví zmrazených finančních prostředků a hospodářských zdrojů“

Ve spojených věcech C-753/21 a C-754/21,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Cour de cassation (Kasační soud, Francie) ze dne 2. prosince 2021, došlými Soudnímu dvoru dne 8. prosince 2021, v řízeních

Instrubel NV

proti

Montana Management Inc.,

BNP Paribas Securities Services (C-753/21),

a

Montana Management Inc.

proti

Heerema Zwiwendrecht BV,

BNP Paribas Securities Services (C-754/21),

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení M. Safjan (zpravodaj), předseda senátu, N. Piçarra a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

* Jednací jazyk: francouzština.

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Instrubel NV a Heerema Zwijndrecht BV S. Bonifassim a F. Boucardem, avocats,
- za Montana Management Inc. D. Célicem a B. Périerem, avocats,
- za BNP Paribas Securities Services J. Martinetem, avocat,
- za francouzskou vládu R. Bénardem a J.-L. Carrém, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi J.-F. Brakelandem a M. Carpus Carcea, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 4 odst. 2 až 4 a článku 6 nařízení Rady (ES) č. 1210/2003 ze dne 7. července 2003 o některých zvláštních omezeních hospodářských a finančních vztahů s Irákem a o zrušení nařízení (ES) č. 2465/1996 (Úř. věst. 2003, L 169, s. 6; Zvl. vyd. 10/03, s. 260), ve znění naposledy pozměněném nařízením Rady (EU) č. 85/2013 ze dne 31. ledna 2013 (Úř. věst. 2013, L 32, s. 1) (dále jen „nařízení č. 1210/2003“).
- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci dvou sporů, přičemž v prvním sporu proti sobě stojí společnost Instrubel NV na straně jedné a společnosti Montana Management Inc. a BNP Paribas Securities Services (dále jen „BNP Paribas“) na straně druhé (C-753/21), a v druhém sporu proti sobě stojí společnost Montana Management na straně jedné a společnosti Heerema Zwijndrecht BV (dále jen „Heerema“) a BNP Paribas (C-754/21) na straně druhé; tyto spory se týkají platnosti zajišťovacích opatření přijatých ve vztahu ke zmrazeným aktivům a obnovení těchto aktiv společnostmi Instrubel a Heerema z důvodu pohledávek těchto podniků vůči iráckému státu.

Právní rámec

Mezinárodní právo

- 3 Podle odstavce 12 rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů 1483 (2003), přijaté dne 22. května 2003, tato rezoluce „[b]ere na vědomí zřízení Fondu rozvoje pro Irák, který bude veden iráckou centrální bankou“.
- 4 Odstavec 14 této rezoluce stanoví:

„[...] Fond rozvoje pro Irák bude transparentně používán k uspokojování humanitárních potřeb iráckého lidu, k obnově hospodářství a infrastruktury Iráku, k dalšímu odzbrojení Iráku, na výdaje irácké civilní správy a na jiné účely sloužící zájmům iráckého lidu.“

5 Odstavec 23 této rezoluce uvádí:

„[V]šechny členské státy, v nichž se nacházejí:

- a) finanční prostředky nebo jiná finanční aktiva či hospodářské zdroje předchozí irácké vlády nebo orgánů, podniků nebo veřejných institucí, které ke dni přijetí této rezoluce opustily Irák, nebo
- b) finanční prostředky nebo jiná finanční aktiva či hospodářské zdroje, které byly vyvezeny z Iráku nebo získány Saddámem Husajnem nebo jinými vysokými představiteli bývalého iráckého režimu nebo jejich blízkými příbuznými, včetně subjektů náležejících těmto osobám nebo jiným osobám jednajícím jejich jménem nebo podle jejich pokynů nebo kontrolovaných přímo nebo nepřímo takovými osobami,

neprodleně zmrazí tyto finanční prostředky nebo jiná finanční aktiva či hospodářské zdroje, a pokud tyto peněžní prostředky nebo jiná finanční aktiva nebo hospodářské zdroje nebyly předmětem soudního, správního nebo arbitrážního zástavního práva nebo se na ně nevztahovalo soudní, správní nebo arbitrážní rozhodnutí, zajistí jejich bezodkladný převod do Fondu rozvoje pro Irák, přičemž žádosti podané soukromými osobami nebo nevládními subjekty týkajícími se těchto finančních prostředků nebo jiných převáděných finančních aktiv mohou být s výjimkou případů, kdy byly předloženy jiným způsobem, podávány reprezentativní a mezinárodně uznávané irácké vládě [...]

6 Dne 15. prosince 2010 přijala Rada bezpečnosti Organizace spojených národů rezoluci č. 1956 (2010), která v odstavci 5 stanoví:

„[Rada bezpečnosti rozhodla], že všechny výnosy z Fondu rozvoje pro Irák budou převedeny na účet nebo účty nástupnických struktur irácké vlády a že Fond rozvoje pro Irák bude nejpozději dne 30. června 2011 zrušen, a žádá o písemné potvrzení, jakmile k převodu a zrušení dojde.“

Unijní právo

Nařízení č. 1210/2003

7 Bod 5 odůvodnění nařízení č. 1210/2003 zní takto:

„Aby bylo členským státům umožněno převést zmrazené prostředky, hospodářské zdroje a výnosy z hospodářských zdrojů do Fondu rozvoje pro Irák, měly by být tyto prostředky a hospodářské zdroje uvolněny.“

8 Článek 1 body 4 a 5 tohoto nařízení stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se:

[...]

4. „zmrazením prostředků“ rozumí zabránění jakémukoli pohybu, převodu, změně, použití prostředků nebo nakládání s prostředky jakýmkoli způsobem, který by vedl k jakékoli změně jejich objemu, výše, umístění, vlastnictví, držby, povahy, určení nebo k jiné změně, která by umožnila použití těchto prostředků, včetně řízení portfolia;
 5. „zmrazením hospodářských zdrojů“ rozumí zabránění jejich použití k získání prostředků, zboží nebo služeb jakýmkoli způsobem, zejména prodejem, pronájmem nebo zástavou.“
- 9 Článek 4 odst. 2 až 4 uvedeného nařízení stanoví:
- „2. Zmrazují se veškeré prostředky a hospodářské zdroje, jež jsou ve vlastnictví nebo držení následujících osob, které jsou označeny Výborem pro sankce a uvedeny v příloze IV:
- a) bývalý prezident Saddám Husajn;
 - b) vysocí představitelé jeho režimu;
 - c) blízcí příbuzní těchto osob nebo
 - d) právnické osoby, orgány nebo subjekty vlastněné nebo přímo či nepřímo ovládané osobami uvedenými pod písmeny a), b) a c) nebo jakoukoli fyzickou či právnickou osobou jednající jejich jménem nebo podle jejich pokynů.
3. Žádné prostředky nesmějí být dány přímo či nepřímo k dispozici fyzickým nebo právnickým osobám, orgánům nebo subjektům uvedeným v příloze IV, ani poskytnuty v jejich prospěch.
4. Žádné hospodářské zdroje nesmějí být dány přímo či nepřímo k dispozici fyzickým nebo právnickým osobám, orgánům nebo subjektům uvedeným v příloze IV, ani poskytnuty v jejich prospěch, aby tak těmto osobám, orgánům nebo subjektům nebylo umožněno získat prostředky, zboží nebo služby.“
- 10 Článek 6 nařízení č. 1210/2003 uvádí:
- „1. Odchylně od článku 4 mohou příslušné orgány uvedené na internetových stránkách v příloze V povolit uvolnění zmrazených prostředků nebo hospodářských zdrojů, pokud jsou splněny všechny tyto podmínky:
- a) prostředky nebo hospodářské zdroje jsou předmětem soudního, správního nebo arbitrážního zástavního práva, které vzniklo před 22. květnem 2003, nebo se na ně vztahuje před tímto dnem vynesené soudní, správní nebo arbitrážní rozhodnutí;
 - b) prostředky nebo hospodářské zdroje budou použity výlučně k uspokojení nároků zajištěných takovým zástavním právem nebo uznaných jako platné takovým rozhodnutím v rámci limitů stanovených platnými právními a správními předpisy, kterými se řídí práva osob uplatňujících dané nároky;
 - c) uspokojení nároku není v rozporu s nařízením (ES) č. 3541/92 [ze dne 7. prosince 1992, kterým se zakazuje uspokojení nároků Iráku, pokud jde o smlouvy a obchodní operace, jejichž plnění bylo dotčeno rezolucí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů 661 (1990) a rezolucemi s ní souvisejícími (Úř. věst. 1992, L 361, s. 1; Zvl. vyd. 11/18, s. 222)]; a

d) uznání zástavního práva nebo rozhodnutí neodporuje veřejnému pořádku příslušného členského státu.

2. Za všech ostatních okolností se prostředky, hospodářské zdroje a výnosy z hospodářských zdrojů, které jsou zmrazeny podle článku 4, uvolní pouze za účelem jejich převodu na nástupnické struktury Fondu rozvoje pro Irák zřízené iráckou vládou za podmínek stanovených v rezolucích Rady bezpečnosti OSN 1483 (2003) a 1956 (2010).“

- 11 Nařízením Komise (ES) č. 785/2006 ze dne 23. května 2006, kterým se mění nařízení č. 1210/2003 (Úř. věst. 2006, L 138, s. 7), byla společnost Montana Management zařazena na seznam fyzických a právnických osob, orgánů a subjektů spojených s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna uvedených v čl. 4 odst. 2 až 4 nařízení č. 1210/2003, který je obsažen v příloze IV posledně uvedeného nařízení.

Nařízení (ES) č. 1799/2003

- 12 Bod 4 odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 1799/2003 ze dne 13. října 2003, kterým se mění nařízení č. 1210/2003 (Úř. věst. 2003, L 264, s. 12; Zvl. vyd. 10/03, s. 310), zní takto:

„Rezoluce 1483 (2003) představuje zmrazení prostředků a hospodářských zdrojů jako první krok v procesu vedoucím k jejich převodu do Fondu rozvoje pro Irák. Zároveň z tohoto procesu vyjímá prostředky a hospodářské zdroje, které podléhají zástavnímu právu nebo soudnímu rozhodnutí přijatému nebo vynesnému před 22. květnem 2003. Z tohoto důvodu není tudíž vhodné zachovávat opatření ke zmrazení prostředků, jestliže jsou příslušné prostředky a hospodářské zdroje od povinného převedení do uvedeného fondu výslovně osvobozeny.“

Francouzské právo

- 13 Článek R. 523-3 code des procédures civiles d'exécution (zákon o civilním exekučním řízení) stanoví:

„Obstavení musí být dlužníkovi oznámeno úkonem soudního vykonavatele ve lhůtě osmi dnů, jinak zaniká.

Tento úkon, nemá-li být neplatný, musí obsahovat:

[...]

- 2) kopii protokolu o obstavení a informace sdělené třetí osobou, které byla aktiva obstavena, pokud jí byla písemnost doručena elektronicky;
- 3) velmi výrazné upozornění na právo dlužníka, pokud nejsou splněny podmínky platnosti obstavení, požádat soudce příslušného pro exekuce v místě svého bydliště o uvolnění obstavených aktiv;

[...]“

Spory v původním řízení a předběžné otázky

Věc C-753/21

- 14 Na základě dvou rozhodčích nálezů vydaných dne 6. února 1996 a 22. března 2003, které se mezitím staly konečnými a uložily iráckému státu povinnost zaplatit peněžitou částku společnosti Instrubel, založené podle nizozemského práva, vydal tribunal de grande instance de Paris (soud prvního stupně v Paříži, Francie) dne 20. března 2013 dvě usnesení o prohlášení vykonatelnosti.
- 15 Dne 20. ledna 2014 nechala společnost Instrubel za účelem výkonu těchto dvou rozhodčích nálezů obstatit u BNP Paribas aktiva „irácké republiky a jejich subjektů, jejichž prostředky patří Iráku na základě rezolucí OSN, a sice společnosti Montana [Management]“. Uvedená obstatení byla dne 28. července 2014 oznámena iráckému státu, který je nezpochybnil.
- 16 Dne 26. prosince 2017 podala společnost Montana Management u soudce tribunal de grande instance Bobigny (soud prvního stupně v Bobigny, Francie) příslušného pro exekuce žalobu proti společnosti Instrubel a domáhala se zrušení obstatení, přičemž se dovolávala zániku těchto obstatení z důvodu, že jí nebyla oznámena, přestože byla vlastníkem peněžních prostředků, na něž se uvedená obstatení vztahovala.
- 17 Rozsudkem ze dne 24. července 2018 tento soudce příslušný pro exekuce konstatoval neplatnost obstatení a nařídil jejich zrušení. Měl totiž za to, že jelikož protokoly o obstatení označují jako dlužníka irácký stát a jeho subjekty, mimo jiné společnost Montana Management, musí být tato společnost považována za dlužníka ve smyslu článku R. 523-3 zákona o civilním exekučním řízení. Podle uvedeného soudce příslušného pro exekuce tudíž protokoly musí být doručeny společnosti Montana Management, jinak jsou obstatení neplatná a musí být nařízeno jejich zrušení. Rozsudkem ze dne 24. října 2019 cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie) uvedený rozsudek potvrdil.
- 18 Společnost Instrubel podala kasační opravný prostředek ke Cour de cassation (Kasační soud, Francie), který je předkládajícím soudem, a tvrdila, že obstatení musí být oznámeno pouze dlužníkovi uvedenému v exekučním titulu, na němž je toto obstatení založeno, což se v projednávaném případě stalo, jelikož exekuční titul uváděl jakožto dlužníka irácký stát, a jemu byl také doručen.
- 19 V tomto ohledu si předkládající soud klade otázku týkající se vlastnictví aktiv, jež byla obstavena. K tomu, aby tato obstatení byla zákonná a účinná, je totiž podle francouzského práva nezbytné, aby jimi dotčená aktiva patřila dlužníkovi uvedenému v exekučním titulu, v projednávaném případě iráckému státu.
- 20 Předkládající soud přitom uvádí, že v projednávaném případě jsou tato aktiva zmrazena z důvodu uvedení společnosti Montana Management v nařízení č. 1210/2003. Kromě toho zmrazení aktiv na základě tohoto nařízení má za cíl jejich převod na nástupnické struktury Fondu rozvoje pro Irák (dále jen „Rozvojový fond“), v jehož důsledku dochází k převodu vlastnictví k těmto aktivům na irácký stát.
- 21 Uvedený soud si proto klade otázku, zda zmrazená aktiva zůstávají ve vlastnictví osob označených tímto nařízením, v daném případě společnosti Montana Management, až do rozhodnutí příslušného vnitrostátního orgánu o převodu, nebo zda zmrazená aktiva patří tomuto

Rozvojovému fondu, potažmo iráckému státu, od vstupu uvedeného nařízení v platnost, jelikož zmrazená aktiva nejsou vzhledem k převodu stanovenému uvedeným nařízením určena k navrácení do vlastnictví osob označených tímto nařízením.

22 Za těchto podmínek se Cour de cassation (Kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 4 odst. 2, 3 a 4 a článek 6 nařízení [č. 1210/2003] vykládány v tom smyslu, že:

- zmrazené finanční prostředky a hospodářské zdroje zůstávají až do rozhodnutí o převodu do [Rozvojového fondu] ve vlastnictví fyzických a právnických osob, orgánů a subjektů spojených s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna, jimž byly zmrazeny finanční prostředky a hospodářské zdroje,
- nebo jsou tyto zmrazené finanční prostředky ve vlastnictví [Rozvojového fondu] od okamžiku, kdy vstoupilo v platnost nařízení, které v přílohách III a IV označuje fyzické a právnické osoby, orgány a subjekty spojené s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna, jimž byly zmrazeny finanční prostředky a hospodářské zdroje?

2) V případě, že bude na první otázku odpovězeno tak, že finanční prostředky a hospodářské zdroje jsou ve vlastnictví [Rozvojového fondu], musí být čl. 4 odst. 2, 3 a 4 a článek 6 nařízení č. 1210/2003 vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby bylo ve vztahu ke zmrazeným aktivům přijato opatření, které nemá atributivní účinek, jako je soudem zřízené zajištění nebo obstavení, které jsou upraveny ve francouzském zákoně o civilním exekučním řízení? Nebo musí být tato ustanovení vykládána tak, že vyžadují povolení tohoto vnitrostátního orgánu až v okamžiku uvolnění zmrazených finančních prostředků?“

Věc C-754/21

23 Rozsudkem *Gerechtshof s-Gravenhage* (odvolací soud v Haagu, Nizozemsko) ze dne 31. října 2000, který se stal ve Francii vykonatelným usnesením předsedy *tribunal de grande instance de Paris* (soud prvního stupně v Paříži) ze dne 31. srpna 2011, bylo iráckému státu a irácké centrální bance uloženo, aby společně a nerozdílně zaplatily určitou částku společnosti *Heerema*, založené podle nizozemského práva.

24 Dne 28. července 2011 nechala společnost *Heerema* obstavit cenné papíry společnosti *Montana Management* u *BNP Paribas*. Toto obstavení aktiv bylo přeměněno na příkázání pohledávky v červnu 2014 a exekuční prodej v září 2014.

25 Dne 12. prosince 2014 podala společnost *Montana Management* k soudci *tribunal de grande instance de Bobigny* (soud prvního stupně v Bobigny) příslušnému pro exekuce žalobu proti společnosti *Heerema*, kterou se domáhala, aby tato opatření byla prohlášena za neplatná a bylo nařízeno jejich zrušení.

26 Rozsudkem ze dne 12. května 2015 tento soudce žalobu společnosti *Montana Management* zamítl z procesních důvodů. Rozsudkem ze dne 28. února 2019 *cour d'appel de Paris* (odvolací soud v Paříži) uvedený rozsudek zrušil a potvrdil platnost exekučního prodeje i příkázání pohledávky z důvodu, že se má za to, že zmrazené finanční prostředky jsou ve vlastnictví iráckého státu.

- 27 Společnost Montana Management podala kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu, v němž zaprvé napadá uplatnění domněnky, že zmrazené finanční prostředky jsou ve vlastnictví iráckého státu. Tvrdí, že tyto prostředky zůstávají v jejím vlastnictví až do rozhodnutí o převodu prostředků do Rozvojového fondu, jelikož zmrazení finančních prostředků je dočasným opatřením, které nezasahuje do vlastnického práva.
- 28 Zadruté společnost Montana Management tvrdí, že společnost Heerema měla získat předchozí povolení příslušného vnitrostátního orgánu na základě článku 6 nařízení č. 1210/2003, neboť doručení aktu o přeměně má za následek okamžité příkázání pohledávky věřiteli.
- 29 Předkládající soud si klade otázku, zda zmrazená aktiva zůstávají ve vlastnictví právnických osob, jimž byla zmrazena, až do rozhodnutí příslušného vnitrostátního orgánu o převodu do Rozvojového fondu, nebo zda tyto prostředky náležejí tomuto fondu od okamžiku, kdy vstoupilo v platnost nařízení, kterým byly uvedené osoby označeny.
- 30 V případě, že zmrazená aktiva náležejí uvedenému fondu od okamžiku, kdy vstoupilo v platnost nařízení, kterým byla na seznam společností, jimž se zmrazují aktiva, zařazena v daném případě společnost Montana Management, vyvstává podle předkládajícího soudu otázka, zda jsou tato obstarání vzhledem k absenci předchozího povolení vnitrostátního orgánu k uvolnění zmrazených aktiv platná.
- 31 Za těchto podmínek se Cour de cassation (Kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 4 odst. 2, 3 a 4 a článek 6 nařízení č. 1210/2003 vykládány v tom smyslu, že:

- zmrazené finanční prostředky a hospodářské zdroje zůstávají až do rozhodnutí o převodu do [Rozvojového fondu] ve vlastnictví fyzických a právnických osob, orgánů a subjektů spojených s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna, jimž byly zmrazeny finanční prostředky a hospodářské zdroje,
- nebo jsou tyto zmrazené finanční prostředky ve vlastnictví [Rozvojového fondu] od okamžiku, kdy vstoupilo v platnost nařízení, které v přílohách III a IV označuje fyzické a právnické osoby, orgány a subjekty spojené s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna, jimž byly zmrazeny finanční prostředky a hospodářské zdroje?

2) V případě, že bude na první otázku odpovězeno tak, že zmrazené finanční prostředky a hospodářské zdroje jsou ve vlastnictví [Rozvojového fondu], musí být články 4 a 6 nařízení č. 1210/2003 vykládány v tom smyslu, že obstarání zmrazených aktiv podléhá předchozímu povolení příslušného vnitrostátního orgánu? Nebo musí být tato ustanovení vykládána tak, že vyžadují povolení tohoto vnitrostátního orgánu až v okamžiku uvolnění zmrazených finančních prostředků?“

K řízení před Soudním dvorem

- 32 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 20. ledna 2022 byly věci C-753/21 a C-754/21 spojeny pro účely písemné i ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K návrhům na zahájení ústní části řízení

- 33 Žádostmi podanými dne 25. července a 7. listopadu 2022 požádaly společnosti Instrubel a Heerema o zahájení ústní části řízení na základě článku 83 jednacího řádu Soudního dvora, přičemž tvrdily existenci některých nových skutečností, které by mohly mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora.
- 34 Tyto nové skutečnosti podle nich spočívají zaprvé ve vyškrtnutí společnosti Montana Management ze seznamu osob a subjektů, jimž se zmrazují aktiva, k němuž došlo po předložení písemných vyjádření účastníků řízení a zúčastněných osob uvedených v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie.
- 35 Pokud by totiž Soudní dvůr odpověděl na první otázky ve věcech C-753/21 a C-754/21 tak, že zmrazená aktiva zůstanou až do rozhodnutí o jejich převodu do Rozvojového fondu ve vlastnictví subjektů, jimž byly finanční prostředky zmrazeny, znamenalo by to, že tato aktiva, která dosud nebyla převedena do Rozvojového fondu, budou v důsledku tohoto vyškrtnutí této společnosti vrácena. Takový důsledek by přitom podle jejich názoru byl v rozporu s cíli sledovanými nařízením č. 1210/2003.
- 36 Zadruhé je zahájení ústní části řízení podle uvedených společností odůvodněno okolností, že společnost Montana Management již nemá po smrti svého prezidenta a zákonného zástupce v roce 2020 aktivní legitimaci.
- 37 Zatřetí tyto společnosti tvrdí, že je nezbytné diskutovat o tom, jaký vliv má na rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce décret n° 2015-1134 du 11 septembre 2015 relatif aux modalités de transfert de fonds et de ressources économiques aux mécanismes successeurs du Fonds de développement pour l'Iraq (nařízení č. 2015-1134 ze dne 11. září 2015 o podmínkách převodu finančních prostředků a hospodářských zdrojů na nástupnické struktury Fondu rozvoje pro Irák) a rozsudek tribunal judiciaire de Grasse (soud prvního stupně v Grasse, Francie) ze dne 12. ledna 2021.
- 38 V tomto ohledu je třeba uvést, že v souladu s článkem 83 svého jednacího řádu může Soudní dvůr kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit zahájení nebo znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora, anebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který ještě nebyl projednán.
- 39 V projednávané věci má Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a písemných vyjádření za to, že má k dispozici všechny poznatky nezbytné pro projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a že skutečnosti, kterých se dovolávají společnosti Instrubel a Heerema ve svých žádostech ze dne 25. července a 7. listopadu 2022, jejichž význam pro původní řízení musí posoudit předkládající soud, nepředstavují nové skutečnosti, které by mohly mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce.
- 40 Není tudíž důvodné nařizovat zahájení ústní části řízení.

K předběžným otázkám

K prvním otázkám ve věcech C-753/21 a C-754/21

- 41 Podstatou prvních otázek předkládajícího soudu v projednávaných věcech, které je třeba posoudit společně, je, zda musí být čl. 4 odst. 2 až 4 a článek 6 nařízení č. 1210/2003 vykládány v tom smyslu, že zmrazené finanční prostředky a hospodářské zdroje zůstávají až do rozhodnutí o převodu do Rozvojového fondu ve vlastnictví fyzických a právnických osob, orgánů a subjektů spojených s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna, jimž byly tyto finanční prostředky a hospodářské zdroje zmrazeny, nebo zda tyto finanční prostředky a hospodářské zdroje náležejí Rozvojovému fondu od okamžiku, kdy vstoupilo v platnost toto nařízení označující osoby, orgány a subjekty, jimž byly tyto finanční prostředky a hospodářské zdroje zmrazeny.
- 42 V tomto ohledu čl. 4 odst. 2 nařízení č. 1210/2003 stanoví zmrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů, jež jsou ve vlastnictví nebo držení osob označených Výborem pro sankce a uvedených v příloze IV tohoto nařízení.
- 43 Článek 6 uvedeného nařízení stanoví v odstavci 1 výjimky, které za podmínek vyjmenovaných v tomto odstavci umožňují, aby příslušné orgány povolily uvolnění určitých zmrazených finančních prostředků a hospodářských zdrojů. Druhý odstavec tohoto článku stanoví, že ve všech případech, které nejsou uvedeny ve zmíněném odstavci 1, se finanční prostředky a hospodářské zdroje uvolní pouze za účelem jejich převodu do Rozvojového fondu. Tento převod má za následek, že se irácký stát stane vlastníkem převáděných aktiv.
- 44 Z výkladu čl. 4 odst. 2 ve spojení s článkem 6 téhož nařízení tedy vyplývají dvě samostatné fáze spočívající jednak ve zmrazení aktiv a jednak v převodu těchto aktiv do Rozvojového fondu.
- 45 Konkrétně čl. 6 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1210/2003 v souladu s odstavcem 23 rezoluce 1483 (2003) stanoví, že příslušné vnitrostátní orgány mohou povolit uvolnění určitých zmrazených finančních prostředků a hospodářských zdrojů, pokud jsou předmětem soudního, správního nebo arbitrážního zástavního práva, které vzniklo před 22. květnem 2003, nebo se na ně vztahuje před tímto dnem vynesené soudní, správní nebo arbitrážní rozhodnutí. Jinými slovy, a jak vyplývá rovněž z bodu 4 odůvodnění nařízení č. 1799/2003, v případě, že by zmrazení finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů bylo předmětem takového zástavního práva nebo by se na ně vztahovalo takové rozhodnutí, mohla by tato okolnost postačovat k tomu, aby bylo jejich zmrazení zrušeno, aby bylo umožněno jejich uvolnění a mohly být osvobozeny od povinnosti převodu do Rozvojového fondu.
- 46 Pokud by naproti tomu bylo třeba mít za to, že k převodu do Rozvojového fondu dochází automaticky v okamžiku zmrazení, byl by čl. 6 odst. 1 nařízení č. 1210/2003 zbaven veškerého užitečného účinku.
- 47 Tento závěr není vyvrácen ustanoveními odstavce 23 rezoluce 1483 (2003). Tento odstavec totiž sice stanoví okamžitý převod aktiv do Rozvojového fondu, nicméně jeho znění podmiňuje tento převod neexistencí soudního, správního nebo arbitrážního zástavního práva nebo rozhodnutí, které by mohlo vést k odložení nebo zrušení uvedeného převodu.
- 48 Kromě toho z bodu 5 odůvodnění nařízení č. 1210/2003 rovněž vyplývají dvě fáze zmíněné v bodě 44 tohoto rozsudku, neboť uvádí, že jsou to členské státy, kdo po zmrazení těchto aktiv převádí finanční prostředky a hospodářské zdroje do Rozvojového fondu, a dále že k tomu, aby

mohly tento převod provést, je třeba přijmout právní úpravu, kterou se zmrazení zrušuje. Převod má tedy podobu aktivního opatření ze strany členských států po zmrazení a dochází k němu až po zrušení tohoto zmrazení v souladu s pravidly stanovenými za tímto účelem tímto nařízením.

- 49 Samotná existence ustanovení upravujících postup převodu do Rozvojového fondu proto dokazuje, že k takovému převodu nedochází automaticky pouhým zmrazením dotčených aktiv. Přestože je převod v rámci nařízení č. 1210/2003 povinný, nic to nemění na tom, že k němu dochází po zmrazení prostředků a představuje fázi odlišnou od tohoto zmrazení.
- 50 Pokud jde konkrétně o pojem „zmrazení“, jak je definován v bodech 4 a 5 článku 1 tohoto nařízení, a o otázku, zda může zmrazení jako takové vést ke změně vlastnictví ke zmrazeným aktivům, Soudní dvůr již rozhodl, že zmrazení je zajišťovacím opatřením, jehož smyslem není zbavit osoby, na které se opatření vztahuje, jejich vlastnictví (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. září 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise, C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, bod 358), neboť je svou povahou dočasným a vratným opatřením (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. března 2015, Ezz a další v. Rada, C-220/14 P, EU:C:2015:147, bod 113).
- 51 Z toho vyplývá, že zmrazení nemá samo o sobě vliv na vlastnictví aktiv, která jsou předmětem tohoto opatření.
- 52 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že okolnost, že cílem nařízení č. 1210/2003 je převést zmrazená aktiva do Rozvojového fondu, nemůže odůvodnit, pokud jde o fázi předcházející tomuto převodu, jiný výklad pojmu „zmrazení“, než jaký byl použit v rámci jiných nařízení o omezujících opatřeních, která takový převod neupravují, a to tím spíše že tento pojem je ve většině těchto nařízení definován totožně.
- 53 Vzhledem ke shora uvedeným důvodům je třeba na první otázky ve věcech C-753/21 a C-754/21 odpovědět tak, že čl. 4 odst. 2 až 4 a článek 6 nařízení č. 1210/2003 musí být vykládány v tom smyslu, že zmrazené finanční prostředky a hospodářské zdroje zůstávají až do rozhodnutí o převodu do Rozvojového fondu ve vlastnictví fyzických a právnických osob, orgánů a subjektů spojených s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna, jimž byly tyto finanční prostředky a hospodářské zdroje zmrazeny.

K druhým otázkám ve věcech C-753/21 a C-754/21

- 54 S ohledem na odpověď poskytnutou na první otázky v projednávaných věcech není namístě odpovídat na druhé otázky.

K nákladům řízení

- 55 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Článek 4 odst. 2 až 4 a článek 6 nařízení Rady (ES) č. 1210/2003 ze dne 7. července 2003 o některých zvláštních omezeních hospodářských a finančních vztahů s Irákem a o zrušení nařízení (ES) č. 2465/96, ve znění naposledy pozměněném nařízením Rady (EU) č. 85/2013 ze dne 31. ledna 2013,

musí být vykládány v tom smyslu, že

zmrazené finanční prostředky a hospodářské zdroje zůstávají až do rozhodnutí o převodu na nástupnické struktury Fondu rozvoje pro Irák ve vlastnictví fyzických a právnických osob, orgánů a subjektů spojených s režimem bývalého prezidenta Saddáma Husajna, jimž byly tyto finanční prostředky a hospodářské zdroje zmrazeny.

Podpisy